

SARAJEVSKA VIJEĆNICA

*

SARAJEVO'S VIJEĆNICA

Prof. dr. Juraj Martinović,
Filozofski fakultet u Sarajevu

UDK 725.1 (497.6 Sarajevo)
727.8 (497.6 Sarajevo)

Sažetak:

Autor je bio predsjednik Upravnog odbora NUBBiH u periodu od 1993. do 1999. godine. Rad predstavlja kratki prigodan prilog o Vijećnici i njenoj historiji.

Ključne riječi:

Vijećnica, NUBBiH.

Summary:

The author was the president of Steering Board of NUL BiH from 1993 to 1999. This is a short article about Vijećnica and its history.

Keywords:

Vijećnica – City Hall, NUL BiH

Kamen temeljac joj je postavljen 1892. godine, tačno stotinu godina prije nego što će jedne augustovske večeri prve godine opsade Sarajeva u požaru biti uništena. Bila je dovršena 1896. godine, a izgrađena je u pseudomaurskom stilu kojim je Austro-Ugarska nastojala naglasiti orijentalni značaj grada u obliku u kojem je Evropa upoznala islamsku arhitekturu na Pirinejskom poluotoku. Iako u odnosu prema baščaršijskim dućanima nesrazmjernih dimenzija, sarajevska se Vijećnica svojim trokutnim tlorisom na Mustaj-pašinom mejdanu skladno uklopila u konfiguraciju sarajevske kotline na mjestu na kojem u nju utiče Miljacka. Potpuno urasla u ambijent, Vijećnica je ubrzo postala jednim od najistaknutijih simbola grada i najomiljenijih motiva na poštanskim razglednicama Sarajeva.

Oko zgrade su se, neposredno po njenoj izgradnji, počele ispredati neobične priče. Pošto je jedan od njenih tvoraca, arhitekt Aleksandar Wittek, duševno obolio, nastala je priča kako je on izvršio samoubistvo kada je vidio da kroz staklenu kupolu na krovu u aulu ne dopire dovoljno dnevne svjetlosti. Svojim blagim osjenčenjima i prijatnom svježinom, čak i u danima ljetne žege, impozantni prostor aule s visokim mramornim stupovima, širokim stepeništem, bogato ukrašen arabeskama, izazivao je, međutim, strahopoštovanje kakvo se i očekuje od posjetilaca jedne takve institucije.

Građena za potrebe gradske uprave, otkuda potiče i njeno ime, koje će, bez obzira na kasniju promjenu namjene, zadržati i kao ruševina sve do danas, Vijećnica će dugo služiti svojoj prvobitnoj svrsi, ali će u doba Austro-Ugarske u njenoj predivnoj svečanoj dvorani, neosporno najljepšoj u gradu, izrađenoj u hrastovini s bogatim duborezima i freskama na zidovima, zasjedati i Zemaljski sabor, a iz Vijećnice će na svoju sudbonosnu, posljednju vožnju krenuti i nadvojvoda Franz Ferdinand sa suprugom Sofijom.

Najljepši period u postojanju Vijećnice počinje poslije drugog svjetskog rata i oslobođenja Sarajeva, kada se u nju useljava tek osnovana Nacionalna i univerzitetska biblioteka. I dok se njene police i skladišni prostori pune starim knjigama, rukopisima i dokumentima, njene se čitaonice, hodnici i stepenište ispunjavaju mladošću. Generacije i generacije potonjih liječnika, inženjera, profesora i pravnika sa strahopoštovanjem su kao brucosi ulazile u njenu aulu da bi, nakon nekoliko godina, napuštale njene čitaonice pripremvši svoje diplomske radove i završne ispite. A mnogi je ni tada ne bi napustili. Koliko je samo magistarskih i doktorskih disertacija u njoj izrađeno, koliko se naučnih radnika, univerzitetskih profesora i akademika vezalo za njeno prostore tokom čitavog svog života.

Zgrada koja nikada i nije bila građena za biblioteku ubrzo je postala pretijesna za sve veće mnoštvo novih knjiga i za sve veći broj sarajevskih studenata.

Odavno se počelo govoriti o izgradnji nove biblioteke. Birane su razne lokacije i napravljeni idejni projekti u više verzija. Moglo se čak i diviti načinjenoj maketi moderne zgrade na Marindvoru. Međutim, ni država ni grad nikada nisu uspjeli pronaći potrebna sredstva, pa čak i onda kada se, sedamdesetih godina, zgrada biblioteke našla i u jednom od sarajevskih samodoprinosu, sredstva su bila usmjerena prema drugim prioritetima.

Tako se desilo da su jedne augustovske večeri 1992. godine u požaru uništeni i zgrada Vijećnice i neprocjenjivo bogatstvo sadržano u knjižnim fondovima, rukopisnoj građi, dokumentaciji. Zgrada Vijećnice jednom će, sigurni smo, biti obnovljena, ali mnoge vrijednosti koje su bile u njoj čuvane bespovratno su izgubljene. A i sama Vijećnica, taj simbol Sarajeva, još i danas, osam godina nakon završetka rata, stoji kao spomenik povampirenom vandalizmu, usred Evrope, na početku novog stoljeća i novog milenijuma.

**